

субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування через створення системи об'єднаних територіальних громад [3]. В процесі бюджетної децентралізації важливим є забезпечення чіткого розмежування повноважень, відповідальностей органів влади різних рівнів і збільшення обсягу власних доходів бюджетів територіальних громад, а основним стратегічним завданням реалізації бюджетної децентралізації є забезпечення економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Завдяки багаторазовим оцінкам, визначено, що фінансова децентралізація має позитивний вплив на забезпечення громад фінансовими ресурсами. А об'єднання територіальних громад є об'єктивно позитивним процесом для забезпечення їх сталого розвитку [4].

Література:

1. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація [Текст]: монографія / [кол. авт. ; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник]. – К.: УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
2. Кукарцев О. Інституціональні механізми регіональної політики: централізація і децентралізація влади [Текст] / О. Кукарцев // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – №19. – 2007. – С. 102–108.
3. Гурне Б. Державне управління [Текст] / Б. Гурне ; [пер. з франц. В. Шовкуна]. – Київ : Основи, 1994. – 165 с.
4. Дроздовська О. С. Теоретичні засади фінансової децентралізації [Текст] / О. С. Дроздовська // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 19–25.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦЕЗДАТНОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Г. І. РИБАК, канд. екон. наук., ст. викл. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Рушійною силою для розвитку економіки країни є високий рівень трудового потенціалу. Процес децентралізації ставить перед місцевими органами влади завдання забезпечення належних умов для реалізації потенціалу працездатного населення України. У сучасних умовах нестабільності економіки, високого рівня інфляції та безробіття одним з важливих напрямів роботи є соціальний захист працездатного населення. Зайняте населення своєю перетворюючою діяльністю впливає на стан власної соціальної захищеності та тих, хто цього потребує. Соціальним захистом працездатного населення, перш за все, є забезпечення гарантій робочого місця, гідної заробітної плати, досягнення оптимального співвідношення між доходами та витратами працюючого населення, підвищення рівня та якості життя населення й особливо середнього класу українського суспільства, який становить основу малого та середнього бізнесу.

В умовах децентралізації продовжує існувати проблема, коли людина має права на отримання соціального захисту, але фактично позбавлена можливості її отримати. Про це свідчить тенденція відтоку працездатного населення за кордон. Міграція робочої сили пов'язана не лише з пошуком високооплачуваної роботи, а й гідної праці, кращих умов життя та освіти. Така ситуація спричиняє «відплив умів». Для соціальної безпеки країни зовнішня міграція кваліфікованих працівників є загрозливою, бо зменшує якість трудових ресурсів, що залишаються в Україні, окрім того відбувається посилення навантаження на працююче населення. Все це може не тільки гальмувати розвиток науково-технічного прогресу, а й загалом становити загрозу економічній безпеці країни.

Нагальними мірами соціального захисту працездатного населення в регіонах мають стати:

- боротьба з безробіттям, яка за розрахунками спеціалістів сягає близько 4-6 млн. осіб в Україні. Місцеві органи влади мають спростити бюрократичний апарат в центрах зайнятості, розробка та реалізація програм зайнятості, мотивувати населення до само зайнятості, створення умов для розвитку бізнесу, розвиток галузей, що є перспективними для регіону, створення позитивного іміджу місцевості;

- створення умов гідної праці (належний контроль санітарних норм та техніки безпеки, індексація заробітної плати до реального рівня споживчого кошика);

- підвищення рівня життя населення, шляхом забезпечення населення житлом, якісними комунальними послугами, створенням належної інфраструктури та ін.;

- обов'язкове соціальне страхування засноване на внесках, що забезпечуватиме гарантований дохід;

- застосування диференційованої податкової системи та пільг для підприємств, що стимулюватимуть до створення робочих місць, інвестування у розвиток населення та інфраструктури;

- інвестування в освіту, наукові розробки та стартапи.

Децентралізація дозволить делегувати повноваження місцевим органам влади, які зможуть сформулювати ефективну модель соціального захисту, що відповідатиме нагальним проблемам місцевості. Реформування системи соціального захисту населення в країні має ґрунтуватися на ідеях соціально держави, дотриманні принципів цього захисту, прав і свобод громадян, реального забезпечення соціальних гарантій, сприяння самореалізації економічно активної частини населення. До регуляторного механізму взаємодії суспільного і державного необхідно імплантувати етичну складову, для якої потрібні високоосвічені та креативно діючі працівники і бізнесмени, здатні не тільки високопродуктивно працювати, але й дотримуватися норм моралі, в результаті чого не тільки сплачуються податки, але й є можливість соціально захистити індивіда шляхом підтримання, насамперед, його працездатності.

Література:

1. Система соціальних послуг в Україні в сучасних умовах: збірник статей за матеріалами національної конференції / Кол. авторів. Харків: ХІСД, 2018. 52 с. URL: <http://khisr.kharkov.ua/files/docs/1531820574.pdf>
2. Осіпова Л. В., Плахтій В. Г. Фінансове забезпечення соціального захисту населення в Україні: сучасний стан та перспективи. URL: http://politeco.nmetau.edu.ua/journals/1/7_a_ua.p

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ТА РЕГІОНАХ

Г. І. РИБАК, канд. екон. наук., ст. викл. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

Г. С. ГОЛОВІНА, студ.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Соціальний захист населення є першочерговим завданням для більшості країн світу, бо людський капітал є основою стійкого розвитку економіки країни. В умовах процесу децентралізації об'єднані територіальні громади, які є спроможними, мають брати на себе відповідальність та переймати усі функції управління, в тому числі вирішення питань соціального захисту населення.

Поняття "соціальний захист" досить нове, почало використовуватись у міжнародних актах в середині ХХ століття, що було викликане кардинальними змінами в соціальній політиці у багатьох країнах світу, які зумовили необхідність систематизації та координації різноманітних інститутів соціальної сфери з позиції характеристики її захисних функцій. Формування ефективної системи соціального захисту населення завжди перебувало в колі наукових інтересів і вітчизняних дослідників.

Вітчизняні науковці розглядають соціальний захист населення, як функціональну систему напрямків та систему інститутів, які забезпечують її виконання. Та виокремлюють її основні принципи: гуманність, адресність, соціальна справедливість, комплексність, забезпечення прав і свобод особистості. Науковці трактують соціальний захист у ширшому тлумаченні як діяльність держави, спрямовану на забезпечення процесу розвитку та формування особистості, створення належних для самовизначення та ствердження в житті умов. У вузькому: соціальний захист – це сукупність правових і економічних гарантій, які забезпечують дотримання найважливіших соціальних прав особистості. На сьогоднішній день в економічній теорії та практиці не існує сталого визначення поняття «соціальний захист», що обумовлено різноманітними підходами з боку дослідників до його трактування та особливостями соціально-економічного розвитку територій.

На сьогодні в Україні назріла нагальна потреба щодо реформування діючої системи соціального захисту населення, відповідно до потреб кожної